రాజహంస

నరహరిశెట్టి వేంకటరత్నముగారు

తళతళ మెరిసిపోవుచున్న ఎత్తయిన గంభీరమైనమంచుకొండలు వరుసలుదీరియున్నవి. కొండలనడుమ నుండి సూర్యరశ్మివలెనే ప్రవహించుచున్న తేజోవంతమైన సుస్నిగ్ధజలవాహినివచ్చి సరోవరమున గలియుచున్నది. ఆవిశాలసరోవరమున వివిధవర్ణముల వికసితపద్మములు—నలుపు, తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు. తీరమున అనేకజాతులపూలచెట్లు, తీగెలు. వానివెనుక దట్టమైనకాఱడవి. మంచుకొండలపై సూర్యప్రకాశము దేదీప్యమానమై వెలుగొందుచున్నది. సరోవరము, కమలములు చల్లనిమబ్బునీడలోనున్నవి. లతానికుంజములపై జల్లువాన కురియుచున్నది. కాననమున కారుమబ్బులు, ఉఱుములు, మెఱుపులు, ప్రబలమైనతుపాను, గాఢాంధకారము.

విమలాకాశమున నెలబాలునివలె సదమలసరోవరమున రాజహంస మనోహరముగా మధురమందముగా విరులవలపులో వియత్తరంగములపై దేలియాడుచున్నది. గగనసీమను ప్రకాశించుచున్న ఇంద్రధనువు జూచి ననుగాంచి రాజహంస చిఱునగవుతో నిట్లులన్నది. "ఓమానవుడా! చూచినావా, ఆమెరిసిపోవుచున్న నక్షత్రాలు, వింతరంగులఇంద్రధనస్సు, ఈవిశాలమైన అనంతమైన సుందరమైన ప్రకృతి: దీనిముందు నీవెంతటివాడవు? ఈమాత్రముననే నీవు క్రిందుమీదు తెలియక ఎగసిపడిపోవుచున్నావే! నినుపోల్చుటకే విశాలసృష్టిలో ఇంకేమియులేదని నీవు విర్రవీగుచున్నావు. ఒక్కసారి కనులు తెరిచి నిన్ను నీవేచూచుకొనుము, ఎట్లుందువో!"

నేను ఆకసమువైపుచూచితిని. ఒకేసారి సూర్యదీప్తి, నక్షత్రములు, ఇంద్రధనుస్సు ప్రకాశించుచున్నవి. తర్వాత నన్ను నేనుగాంచితిని. అప్పుడు నేనొకరేణువురూపముదాల్చితిని. నవ్వుచు: "అవును రాజహంస! మానవుడు ఈ అనంతమైనసృష్టిలో కించన్మాత్రుడే."

రాజహంస:—ఇది తెలిసికోలేక మానవజాతి మాయంతటివారులేరుఅని విర్రవీగుచున్నది. అణువుకంటె అణుమాత్రమైనమానవుడు తనబుద్ధి, ప్రతిభచూచి సిగ్గుపడి నవ్వుకొనుటకుబదులు ఉన్మత్తుడై సంతోషపడుట, గర్వపడుటచూచి నాకు జాలికలుగునుసుమీ! స్త్రీనిచూచి, స్త్రీరూపముచూచి మీరుపొందే సంతోషము, వర్ణించేవర్ణనలుచూచితే నవ్వువచ్చును. సృష్టిఅంతట మగజాతియే సౌందర్యమైనదయియుంటే మీరు మానవులు గ్రుడ్డివారైపోయి స్త్రీకి మోకరించి పూజసేయుచున్నారెందులకు? ఈకమలములవంక చూడుము. నీస్త్రీని ఊహించుకొమ్ము. వీనిసౌందర్యము, మనోహరత్వము ముందు స్త్రీయెంతటిదో ఊహించుకొమ్ము. ఒక్కలేతఆకునున్న లావణ్యమైనాఉండదే నీస్త్రీకి? మరెందుకు మానవుడు స్త్రీముందు కుంగిపోవుచున్నాడు? ఆమెచూపులో కరిగిపోవుచున్నాడు, ఆమెతాకితే పులకరించిపోవుచున్నాడు? వినుము. నీస్త్రీ కల్పనామయి. వేరేమియుకాదు; కాజాలదు. ఆమె యేరూపముతో పుట్టినదో ఆరూపమును మఱచి మానవుడు క్రొత్తరూపమును సృష్టించుకొనుచున్నాడు. ఆరూపము కొన్నాళ్లకుభగ్నమైపోతే ఆతడు కూలిపోవుచున్నాడు. ఇదిమరిచిపోయి అంతలోనే నాయంతటివాడులేడుఅని గర్వించుచున్నాడు. ప్రకృతిని జయించకలుగుచున్నానని వొళ్లుమరచుచున్నాడు. అయ్యో! వెర్రిమానవుడా! నీవేమి మహత్తరకార్యము చేయగలిగినావు?

నేను:—రాజహంసా! అట్లుచెప్పెదవేమి? మానవుడు నీటిని, గాలిని–పంచభూతములను జయించగలిగినాడు. మానవునకవి యిప్పుడు దాస్యముచేయుచున్నవి. అంతకంటె ఇంకేమికావలయును?

రాజహంస:—ఓయి వెర్రివాడా! ఇంతమాత్రమునకు సంతోషించుచున్నావా? నీసంకుచితమైన మనస్సు, హృదయముచూచితే నవ్వువచ్చుచున్నదినుమా! మానవుడు సృష్టిలోనికివచ్చి యెన్నినాళ్ళయినది?

కొన్నివేలు, లక్షలు, కోట్లు సంవత్సరములైనవే. ఇంతకాలమునకు మీరు చేయకలిగినపనులు,చూడుము. కాకి, పిచ్చుక సృష్టి ప్రారంభమునుండియే చేయకలుగుచున్నవి. గాలిలో, నీటిపై, భూమిమీద ప్రయాణముచేయ కలుగుచున్నానని నీకుగర్వము. పిచ్చుక ఆనాడే యివన్నియు నేర్చుకొన్నదని మరిచిపోయితివి. ఏమేమో పంచ భూతములను జయించినానని గర్వపడుచున్నావేకాని నీకు ఆనందమేది? తృప్తియేది? క్రిమికీటకాదులుకలనైనా యెరుగని రోగములతో, బాధలతో నీవు బాధితుడవగుచున్నావు. ఆబాధలు, రోగములు మాన్పుకొనుటకై నానాకష్టములుపడి పక్షుల, జంతువుల మలమూత్రములుకూడ నీవు భక్షించుచున్నావు. ఎన్ని చేసినను స్వేచ్ఛగా ఆనందవివశమైయెగిరిగే పక్షికున్న ఆనందము నీకేది? ఉత్సాహము నీకేగి? శాంతినీకేది? అనేకబంధనములలో నీవు కట్టుపడిపోయియున్నావు. నీకు స్వేచ్ఛలేదు. నీవు బంధితుడవు.'

నేను:—మానవుడు బంధితుడెట్లగును? ఇదివరకే కొన్నిదేశములు స్వేచ్ఛకైపోరాడి సంపాదించు కొన్నవిదానిని. కొందరింకను ప్రయత్నముచేయుచున్నారు: కొన్నాళ్ళలోనే తెచ్చుకొందురు వారుకూడా.

రాజహంస:—ఓయి వెర్రివాడా! మానవుడు స్వేచ్ఛఅంటేయేమిటో యెరుగడు. అది యిట్టిదిఅనిచెప్పుటకు వలనుపడనిది. మాటలకు దానిని తెలిపేశక్తిలేదు. సృష్టినిగమనించుము శ్రద్ధతో, సూక్ష్మబుద్ధితో. స్వేచ్ఛ అంటే నీకేమిటో కొంతవరకైనా తెలియగలదు. స్వేచ్ఛవిషయములో మీరు పుట్టుకలోనే జంతువులకంటె, పక్షులకంటె తక్కువదశలో సృష్టింపబడినారు. స్వేచ్ఛగాతిరిగే ఆ తేనెటీగను చూడుము. అది ప్రకృతిలో విలీనమైపోయి స్వేచ్ఛగాతిరుగాడుచున్నది. మానవుడో ప్రకృతినతిక్రమించుట స్వేచ్ఛఅని పొరబడు చున్నాడు. ఆరీతిగా అతడు స్వేచ్ఛనుపొందజాలడు. అతడు ప్రకృతిలో విలీనమైనప్పుడే ఆయానందము నందుకొని ఆనందించగలడు.'

నేను:—ఆయానందముకొరకే మేము లోతుగాఆలోచించి శాస్త్రములు, నియమములు ఏర్పరచుకొని యున్నాము. శాంతిజీవనముపొందుచున్నాము. జంతువులు పక్షులు—వాటికి నీతినియమములులేవు. మహాపాప భూయిష్ఠమైనది వాటిబ్రతుకు.'

రాజహంస:—ఓయి, అజ్ఞానుడా! మీశాస్త్రములు, కట్టుబాట్లుతీసుకవెళ్లి నడిసముద్రములో పార వేయుము. అప్పుడేనీవు స్వచ్ఛమైన పునర్జన్మయెత్తగలిగెదవు. అంతవరకు నీకు పాతాళమేగతి: నీవు మానవజాతిఅంతా ఒక్కటేఅనిమరిచిపోయి నీలోనీవు అనేకజాతులు, కులాలు, మతాలు, రంగులు తెచ్చుకొన్నావు. అనేక వెర్రిఆచారాలు, అనేక పిచ్చికట్టుబాట్లు, అనేక అర్థములేనిరీతులు ఏర్పరచుకొన్నావు. మీలో ఒకరి జాతి, శాస్త్రము, కట్టుబాటుఅంటే యింకొకరికిఅసహ్యము. ఒకరినిచూచి యింకొకరు సహించలేరు. మానవుని వదలివేసినసృష్టిలో ఈవెర్రితనము, అజ్ఞానము, పాపము ఇంకెచ్చటనులేవు. మేము సృష్టిఅయిననాడు ఎట్లున్నాము! ఈనాడుకూడా అటులనే స్వచ్ఛమైనజీవనముగడుపుచున్నాము. మానవుడో అతడు సృష్టిఅయినప్పటిజీవితము ఇప్పుడు తారుమారైపోయినది. తాను తెలివిగలవాడననుకొని వెర్రిమొర్రి గ్రంథాలు, కట్టుబాట్లు, జాతులు తనలోతానేసృష్టించుకొని తననాశనమునకు తానే కారకుడైపోయినాడు. శాంతి, ఆనందము, ప్రేమ వీనినిమరిచిపోయి వానిని చేతులారపోగొట్టుకొని యిప్పుడు తానుపొందుచున్నదే శాంతిఅనీ, ఆనందమనీ, ప్రేమఅనీ భ్రమించిపోవుచున్నాడు. వీని నిజరూపము నాతడు కోల్పోయినాడు. ప్రకృతికి అతడు దూరమైపోయినాడు. తనసృష్టి వేరుపరుచుకొన్నాడు. ఆకలుషకూపములోపడి అదియే మహాస్వర్గమని మురియుచున్నాడు. సృష్టిఅయిననాడెట్టులానందమూర్తులమైయున్నామో నేడును అటులనే మార్పులేకయున్నమేము ఆకూపకలుషనివాసులను దుఃఖమూర్తులనుచూచి జాలిపడుచున్నాము. అకల్మష మైన, ఆనందమయమైన, శాంతిమయమైన, ప్రేమమయమైన సృష్టిజీవనము మాలో మూర్తీభవించియున్నది.

నిజమైనస్వేచ్ఛకు భంగముకలిగించనినియమములు, శాస్త్రములు మారక్తములో ప్రకాశించుచున్నవి. మాజీవనములో వికసించుచున్నవి. వెఱ్ఱిశాస్త్రములు, అర్థములేనికట్టుబాట్లు మేమిక సృష్టించుకోవలసినఅవసరములేదు. ప్రకృతియే మేము, మేమే ప్రకృతిఅయియున్నప్పుడు-అంతట ఆనందము, శాంతి, ప్రేమ. మీవలె మాకు దుఃఖము, అశాంతి, ఈర్ష్య లేవు. మీరు ప్రకృతికిదూరమైపోవుటలోనే పతితులైపోయినారు. అంతకునుమించి మీశాస్త్రములు, కట్టుబాట్లు సృష్టించుకొనుటతో మరింత పతితులైపోయినారు. మీకుఇంతలో ముక్తిలేదు. ఇక పాపపుణ్యములందువా! మీలో ఒకనికి పాపమైనది మరొకనికి పుణ్యమగుచున్నది; ఒకనికి అవినీతియైనదియే ఒకనికి నీతియగుచున్నది. ఇకెట్లు పాపపుణ్యములకు, ధర్మాధర్మములకు, నీతి అవినీతులకు నీవు అర్థముచెప్పగలవు? ఈపాపపుణ్యభేదము నీవు సృష్టినతిక్రమించి సృష్టించుకొన్నావు. వేరొకడు ఇంకొకరీతిగా ధర్మాధర్మవిచక్షణచేసుకొనుచున్నాడు. ఇది నీతి, అది అవినీతిఅని నిర్ధారణగా మానవునకుచెప్పేశక్తి లేదు. మాకో రెంటిభేదమేలేదు: మాకు పాపములేదు, పుణ్యములేదు. ఈరెంటికిని అతీతులమేమేము. ఇకెట్టులు మాది పాపభూయిష్ఠమైనజీవనమనగలవు? ఓహో! నీదృష్టిలో దేవుడుకూడా పాపియేఅగుచున్నాడుగా! అదియే నీసంపూర్ణపతనమునకు కారణమైనది. నీవు ఱాయినిపూజించితే పుణ్యమువచ్చుననీ, పామునుపూజించితే స్వర్గమువచ్చుననీ మురిసేవాడవు. నామాట నీకేమిబోధపడగలదు? పరమేశ్వరుని ప్రతిబింబమైన ఈమహానంతసృష్టి కనులయెదుట అద్వితీయమైనతేజస్సుతో, సౌందర్యముతో, జీవకళతో ప్రకాశించుచుండగాచూచి ఆనందించి ఆరాధనచేయజాలక నీవు ఱాయిని అప్పనుపూజించుటతో తృప్తిపడుటచూడగానవ్వువచ్చును. మరియు నీవు ఎదుటనున్న ప్రకృతిసంతానమును ప్రకృతినిచూచి ఆనందించలేక వానిజీవములేనిబొమ్మలు నీగృహములో పెట్టుకొని మురియుచున్నావు. సంకుచితుడవు. ఇంకను సంకుచితుడవైపోయెదవుకొన్నాళ్ళకు. జంతువులను, పక్షులనుచంపి వానితో నీవు, నీస్త్రీ అలంకరించుకొనుచున్నారు. అలంకరించుకొని యింతటిసుందరు లింకెవరునులేరని గర్వపడుచున్నారు. ఓయి వెఱ్ఱిమానవుడా! ఒక్కఆకు, ఒక్కపువ్వుతీసికొని వానితో నీసౌందర్యము, నీస్త్రీ మనోహరత్వముపోల్చి చూచుకొనుము: నీవు, నీయలంకారములు వానితోపోల్చుటకైనా అర్హతలేకుండాపోవుచున్నారే! ఇంకను గర్వించెదవెందుకు?

నేను:—రాజహంస! గర్వమునకేమి లెమ్ము. నిజమగునాకాదా మాకు విలువలేనిధనసంపత్తి, స్వచ్ఛమైనకీర్తిసంపత్తి ఉన్నమాట! మీకో అవియేవి?'

రాజహంస:—వినుము! ఆదిలో మానవుడు శాంతప్రేమానందమూర్తిగా రూపమునందినాడు, ఇతరజంతుసంతానమువలెనే. కాని అతడు ధనమనీ, కీర్తిఅనీ వీనిసంపాదనకోసముపాటుపడి వీనినిపొంది తన్ను-అంటే తనఆనందము, ఉత్సాహము, శాంతి, ప్రేమ-కోల్పోయినాడు. అంతటితో అతనినిజరూపము మాసిపోయినది. అతడు కల్పితరూపముపొందినాడు. ధనము, కీర్తి ఎందుకొరకు కావలెనని మానవుడు ప్రయత్నించుచున్నాడు? ఆనందము-సౌఖ్యముకొరకేగదా! కాని యేధనకీర్తులమూలముగా అతడు ఆనందసౌఖ్యములను పొందదలచుచున్నాడో వానిమూలముగానే ఆయానందసౌఖ్యముల నాతడు గోల్పోయి పతితుడై తన్నుతాను కోల్పోవుచున్నాడు. తనుపుట్టి యిన్నాళ్ళయినను తనతప్పు తాను తెలిసికోలేకున్నాడు. మానవుని ప్రపంచమంతయు గెలువనిమ్ము కాని తన్నుతానుకోల్పోయిన ఆప్రపంచముతో అతనికి ప్రయోజనమేమున్నది? ధనకీర్తులసంపాదనములో అతనికి తీరికలేదు. తృప్తిలేదు. అందుచేతనే అతడు తనప్రకృతిసిద్ధమైన ఆనందమును, ఉత్సాహమును, శాంతిని, ప్రేమను కోల్పోవుచున్నాడు. వీనిగూర్చి ఆలోచించుటకైనా అతనికి సమయము చిక్కదు. వీనికొరకు అతడు తనసౌఖ్యముకూడా పోగొట్టుకొనుచున్నాడు. యుద్ధములుచేసి మనుష్యజాతిని నాశనముచేయుటకుకూడా అతడు వెనుకాడుటలేదు. పతితుడైపోయినాడు. పతితత్వమునుండి పాపత్వము

పొందవలెనంటే అందరకుసరిసమానముగా ధనముండవలెనని మరియొకడనుచున్నాడు. ఆప్రయత్నములో అతడు కొంతసౌఖ్యము నాశనముచేసుకొనుచున్నాడు. సరిసమానముగాపంచుకొనినను ప్రకృతిసంతానములో ఉన్నఆనందము, ఉత్సాహము, శాంతి, ప్రేమ వారిలో కనిపించుటలేదు. మేమో: మాకు ధనముతో, కీర్తితో అవసరములేదు. వీటికి మేము అతీతులమైయున్నాము. అందుచేతనే మేముకూడ మానవునివలెక్రుంగిపోవక మమ్ములను మేము కోల్పోవక ఆనందమూర్తులమైయున్నాము. మీవలెమేము వానికోసము యుద్ధములుచేసి సరిసమానముగాపంచుకోవలెనని బాధపడము. వానిపై కోరికఉన్నచో మానవునివలెనే మాకును పతితత్వము కలిగియుండెడిది. ఒక్కవిషయముచూడుము: మీలో కోటీశ్వరుడుండనిమ్ము. కాని అతనికి ఒకచిలుకకున్న ఆనందము, ఉత్సాహము, శాంతి, ప్రేమ యేవి? అది స్వేచ్ఛగా, మనోరంజకముగా తిని తిరిగి గానము చేయును. అవి అతనికేవి?

నేను:—ఏమైనను ఇహపరసాధనమెరిగినవారము మేము.

రాజహంస:—వెర్రివాడా! పెద్దపెద్దమాటలు మాటాడుచున్నావు. ఇహము, పరము–పుట్టికెగరలేనిది స్వర్గానికెగిరిందని: ఈలోకము, ఈజీవనము తెలిసికోలేని నీవు ఇచ్చట ఆనందము, సౌఖ్యముపొందనినీవు పరలోకములో నేమియోచేయకలిగెదవనేది వెర్రిభ్రమ. ఇప్పుడు ఆనందమున్నదా లేదాఅనేది అంత ప్రాముఖ్యమైనవిషయముకాదు. పరలోకానందముకోసము ఇప్పుడు కష్టమనుభవించుతామనేది అంతకంటే నమ్మతగినమాటకాదు. ఇక్కడ ఇప్పుడే ఆనందించవలె: అప్పుడేనీవు సఫలుడవు, ధన్యుడవుకాగలవు.

నేను:—రాజహంస! మానవుడు దైవమును తెలిసికొనిన విజ్ఞానికాదామరి!

రాజహంస:—ఏమి? మానవుడా! నీవు దైవమును తెలిసికొన్నావుగా! ఆకాశముఎదుట కనిపించుచునే యున్నది. అది అనంతము. దానివైశాల్యము తెలిసికొనుట నీచేతకాదు. అటులనేదైవము. అయినను–ఇరుగు పొరుగువానిని ప్రేమించలేనినీవు, ఇరుగుపొరుగువానిని తెలికోలేనినీవు దైవమునుకూడా తెలిసికొనగలవా? అందుకు నీశక్తిచాలదు. అతడు ఆనందమూర్తి. ఆనందమునుండియే ఈసృష్టి నెల్వడుచున్నది. ఆనందముచేతనే పోషింపబడుచున్నది. అంతట ఆనందతేజస్సు. ఎటుజూచినను ఆనందామృతమే. ఈఆనందమునుక్రోలుటయే నీపని. అప్పుడు నీకు అతనిని తెలిసికోవలెనను పిపాసలేదు. విమలనీరమున సంచారముచేయుమత్స్యమునకు దాహమెక్కడిది?............ఉత్సాహము–ఆనందము–శాంతి–ప్రేమ............ఆనందించుము–అమృతము............మానవుడెందుకో బ్రతుకుచున్నాడు............ఎందుకో మరణించుచున్నాడు...

* * * *

ఫెళఫెళార్భటులు. మేఘములు గట్టిగాఉరిమినవి.

గోష్పదక్షేత్రలక్ష్మి

శ్రీమతి వేదుల కాత్యాయనీదేవిగారు

ఒకచోట దినకరుం డొదిగియుండగను వే
    రొకచో నిశికరుండు హాయలునింప,
నొకమూల నీలాదియుగ్మాలవర్ణాల
    సంజ వ్యాంజనముగా నంజుకొనగ,
నిరుగెలంకుల మేటిపరభృతరావముల్,
    పెరదిశపైరులసొరులొల్క,
నొకసీమ సికతాల చకచకల్ జాల్కొయ,
    నొకచెంత మేలూర్మ లూగుచుండ,
ప్రకృతిసౌభాగ్యమియ్యెడపరచి, ధాత
పూసెనొయ్యెడ, మఱికొంతపోసె నొక్క
చో, నిక్కొక్కడప్రోవుగా జూపినాఁడె,
ప్రకృతిసౌభాగ్యముండె నీనికటమండె.